Ergoterapeutforeningen og KL

# Skab klarhed på hjælpemiddelområdet

# Skab klarhed på hjælpemiddelområdet

Mere end hver tiende dansker bruger et hjælpemiddel for at få hverdagen til at fungere. Men alt for ofte ender borgeren som kastebold med ventetider og frustrationer som følge, fordi lovgivningen ikke tydeliggør, hvornår det er kommunens, og hvornår det er regionens ansvar at hjælpe borgeren. Derfor foreslår Ergoterapeutforeningen og KL at forenkle reglerne for tildeling af hjælpemidler til gavn for borgerne.

Konkret har vi tre forslag, som vi mener vil udrydde en stor del af de snitfladeproblemer, som borgerne oplever i dag:

1. Saml ansvaret for tildeling af kropsbårne hjælpemidler i regionerne
2. Saml ansvaret for de midlertidige hjælpemidler i kommunerne
3. Afskaf særreglen om forbrugsgoder

## 1. Saml ansvaret for tildeling af kropsbårne hjælpemidler i regionerne

Kommunerne yder dagligt forskellige typer af hjælpemidler til borgere med vedvarende behov. I de fleste tilfælde forløber det gnidningsfrit. Udfordringer opstår typisk i sager, hvor der er tvivl om, hvorvidt ansvaret ligger hos regionen eller kommunen. Her risikerer borgere at vente unødvendig lang tid på afgørelser. Sagsbehandlere og sundhedsfagligt personale bruger dyrebar tid på tvister mellem region og kommune. Tid, som i stedet kunne være brugt på at hjælpe borgere med løsninger på deres udfordringer.

Når borgere ikke får det rette hjælpemiddel i tide, koster det livskvalitet for den enkelte, og i værste fald forringes personens funktionsniveau. Det koster ressourcer for både sundhedsvæsenet og kommunerne, fordi ventetid for borgeren kan betyde sygemelding, potentielle følgesygdomme og øget behov for hjemmehjælp. En undersøgelse blandt Ergoterapeutforeningens medlemmer viser, at 80 pct af de sagsbehandlende ergoterapeuter oplever, at de bruger unødvendig meget tid på samarbejde mellem kommune og region om hjælpemidler og behandlingsredskaber. Ligesom 45 pct oplever, at samarbejdet mellem kommune og region ofte kommer borgeren til last. Det vil Ergoterapeutforeningen og KL gøre op med. Ansvaret skal være tydeligt og ressourcer skal bruges mere fornuftigt.

Derfor foreslår Ergoterapeutforeningen og KL at lave en tydelig afgrænsning for kropsbårne hjælpemidler, der kræver lægefaglig vurdering. Det drejer sig fx om stomiposer, blodsukkermålere, glukosemålere og kompressionsstrømper. Det er disse hjælpemidler, som oftest skaber udfordringer med ansvarsfordelingen mellem kommune og region.

Vi foreslår, at ansvaret for udlevering af kropsbårne hjælpemidler, der involverer en lægefaglig vurdering, flyttes til regionerne. Der er ingen grund til, at kommunen skal ind over bevillingerne i og med, at kommunerne ikke foretager den endelige vurdering. På den måde vil borgerne hurtigere få adgang til det produkt, de har brug for, og der vil ikke længere være tvivl om, hvem der har ansvaret for bevilling og finansiering.

Med et tydeligt ansvar for kropsbårne hjælpemidler vil størstedelen af de borgere, der i dag oplever ventetid på grund af tvist imellem sektorer få den rette hjælp og det rette hjælpemiddel hurtigere. Ligeledes vil medarbejdere kunne bruge deres arbejdstid mere effektivt til gavn for borgerne.

## 2. Saml ansvaret for de midlertidige hjælpemidler i kommunerne

Som det er i dag, er hjælpemidler opdelt i to kategorier:

- De varige hjælpemidler, som er en bred vifte af hjælpemidler til mennesker med varig nedsat funktionsevne. Det er kommunen, der har ansvar for at udlevere de varige hjælpemidler til borgeren.

- Og de midlertidige hjælpemidler, som kan være en plejeseng, rollator, albuestokke (krykker), transportkørestol eller en toiletforhøjer, som regionerne er forpligtet til at udlevere. Det er regionens ansvar at udlåne midlertidige hjælpemidler, hvis borgeren har behov for dem i forbindelse med sin udskrivning.

Der er mellem de enkelte sygehuse og tilhørende kommuner opstået en stor variation i praksis vedrørende udlevering af midlertidige hjælpemidler, hvilket skaber forvirring og uensartethed landet over. Det kan i nogle tilfælde være svært at vurdere, om et behov for hjælpemidler er varigt eller midlertidigt. Det komplicerer og kan forsinke udlevering af det rette hjælpemiddel til borgeren, hvis region og kommune ikke er enige om, hvem der er ansvarlig.

Det giver også en logistisk udfordring, som er utilfredsstillende for både borger, kommune og region, fordi borgeren selv har ansvaret for at levere midlertidige hjælpemidler tilbage til hospitalet for derefter at modtage nye varige hjælpemidler, hvis behovet skifter fra at være midlertidigt til varigt. Det kan betyde, at en svækket, måske ældre borger i praksis skal køre mange kilometer og aflevere et hjælpemiddel tilbage til et hospital for derefter at modtage samme hjælpemiddel fra kommunen. Det er besværligt og ofte uforståeligt for borgeren, og det er spild af administrative ressourcer for både kommune og sygehus.

Der er derfor behov for et tydeligt ansvar og enklere regler. Derfor foreslår Ergoterapeutforeningen og KL, at kommunerne overtager hele ansvaret for de midlertidige hjælpemidler. Det vil sikre en mere helhedsorienteret indsats til borgeren.

Det vil gøre det klart for borgerne og fjerne overgangen fra midlertidige til evt. blivende hjælpemidler. Det vil desuden mindske bureaukrati og administration, så medarbejdere kan bruge deres arbejdstid mere effektivt - også til gavn for borgerne.

Samtidig vil en samlet økonomi og kapacitet i kommunen kunne sikre, at flere hjælpemidler genbruges og kommer andre borgere til gavn. Det kan både medføre en mere effektiv drift og vil være mere bæredygtigt end i dag, hvor sygehusets midlertidige hjælpemidler ikke altid indsamles og genanvendes systematisk efter brug.

## 3. Afskaf særreglen om forbrugsgoder

Opdelingen i hjælpemidler og forbrugsgoder giver også anledning til en unødvendig tung sagsbehandling for at afklare, om der er tale om det ene eller det andet.

En undersøgelse blandt Ergoterapeutforeningens medlemmer viser, at 56 pct. af de sagsbehandlende ergoterapeuter oplever, at sondringen mellem hjælpemidler og forbrugsgoder kræver uhensigtsmæssig sagsbehandlingstid.

Derfor foreslår Ergoterapeutforeningen og KL, at bestemmelsen om forbrugsgoder afskaffes, så der enten bliver tale om et hjælpemiddel eller om eget køb.

Som det er i dag, kan man få tilskud til et forbrugsgode, hvis man har en varig nedsat funktionsevne. Forbrugsgoder er produkter, som er fremstillet og forhandles bredt, med henblik på sædvanligt brug hos befolkningen i almindelighed. Der kan dog ikke gives tilskud til forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo. Det betyder, at der i praksis kun er tale om ganske få produkter, der kan bevilges som et forbrugsgode. Det kan fx være et el-køretøj eller gelændere.

Opdelingen i hjælpemidler og forbrugsgoder er administrativt tungt og giver unødvendigt bureaukrati i kommunerne. Det koster tid og ressourcer og skaber uklarhed for borgerne. Ergoterapeutforeningen og KL foreslår derfor at afskaffe bestemmelsen om forbrugsgoder i lov om social service. Det skal fremover vurderes, om borgeren har behov for et hjælpemiddel, som kommunen så skal udlevere efter de gældende betingelser.

Hvis kommunen vurderer, at borgeren har behov for et hjælpemiddel, skal borgeren dermed have dette bevilliget af kommunen med fuld kommunal finansiering og ikke som i dag med delvis egenbetaling. Hvis det derimod er et produkt, som er helt almindeligt, at borgere i vores samfund har som indbo i deres eget hjem, vil det fortsat være mest hensigtsmæssigt, at borgeren selv skal købe produktet ligesom i dag.

**Fakta om ergoterapeuters oplevelse af hjælpemiddelområdet**

- 80 pct. oplever at skulle bruge unødvendig meget tid på samarbejde mellem kommune og region om hjælpemidler
- 45 pct. oplever, at samarbejdet mellem kommune og region ofte kommer borgeren til last
- 56 pct. af ergoterapeuter oplever, at sondringen mellem hjælpemidler og forbrugsgoder kræver uhensigtsmæssig sagsbehandlingstid
- 49 pct. oplever at skulle gå på kompromis med deres faglighed i forhold til valg af rette hjælpemiddel pga. begrænsninger i lovgivningen
- 38 pct. oplever at skulle gå på kompromis med deres faglighed i forhold til valg af rette hjælpemiddel pga. økonomiske begrænsninger
- 32 pct. oplever, at der er over 2 måneders ventetid på hjælpemidler i deres kommune fra ansøgning til udlevering

Kilde: Ergoterapeutforeningens spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmer, der arbejder med hjælpemidler i kommunerne. Undersøgelsen er sendt til i alt 1.064 personer, hvoraf 355 har besvaret spørgeskemaet i maj 2022

**Fakta om kommunernes udlevering af hjælpemidler**

- 288.000 personer, eller 5 pct. af befolkningen, fik i 2018 bevilget et eller flere hjælpemidler
- Kommunerne brugte i 2022 2,6 mia. kr. på hjælpemidler
- 75 pct. af modtagerne er 65 år eller ældre. 21 pct. er mellem 18 og 64 år, mens 3 pct. er under 18 år (2018)
- 80 pct. af de hjælpemidler, der udleveres, har til formål at afhjælpe eller reducere en fysisk funktionsnedsættelse
- 5.872 ergoterapeuter er ansat i kommunerne

Kilde: Socialpolitisk redegørelse 2022, Social-, Bolig- og Ældreministeriet